

Inuttitut UKâlalluta, ilinniatitsiluta, InosiKalluta!

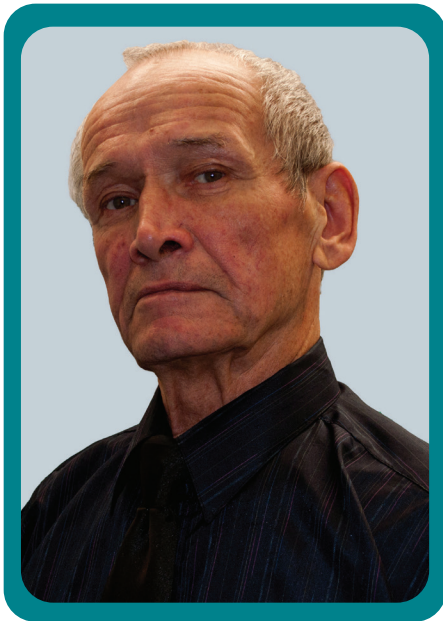
Januar 2021-imit 2026-imut

SakKititsijut:

SuliaKapvinga
UKausiligijet, IlukKusiligijet
Niuggutuligijellu

Pitangit

UKausingit AngajukKângata UKausiligijet, IlukKusiligijet Niuggutuligijellu	3
UKautaugumajut.....	4
AngajukKaunet Naillitigiasimajangit	5
SuliaKapvimi Aulataugusingit.....	6
SuliaKapvinga UKausiligijet, IlukKusiligijet Niuggutuligijellu.....	7
UKausiliginnimi Pivalligutingit.....	8
Pigiasiutigijausimajut.....	10
UKausiliginnimi Pivalligutingit.....	11
Tugâgutik.....	12
Pivalligutet Pannaigutingit	13
Pivalligutet pannaigutingit	15

UKausingit AngajukKângata UKausiligijet, IlukKusiligijet Niuggutuligijellu

PijugiutiKallagikKunga sakKititsigiamik UKausiliginnimut Suliatsanik Tugâgutilinnik kavamattinut Ikajuttaugutilinnulu. Suliangusimatillugit suliaKattiulautsimajunut, Kaujisautinit, katimannimit, ilauKatausimajunulu UKausiligijet katimattisimmata November 2019-ami kiujaugunnatitautluta taitsumani, Kaujigatsanik isumagijaujunillu SuliaKapvinganut IlukKusiligijet sakKititsigiamik atullagigajattunik tukitâttausimatsiatunillu suliangugajattunik.

UKâlausivut ikKanallagittuk kinaunnittinut, Inonittinullu. SuliaKattiutluta sivulliujsimavugut uKâlausittinik asiuttailititsigasuumut, sakKitivallialugu, saputsisiallugulu. PigiasilaukKugut tautsetlugu tajjau-gusinganik suliaKapvitinnik omangat IlikKusiligijet, Pinguatuligijet Niuggutuligijellu omungangâk **UKausiligijet, IlukKusiligijet Niuggutuligijellu**. SuliaKattivut tugâgutiKatsiatut uKâlausittinik asiuttailititsigiamutuinnaungituk atullagittitauninganoluak.

KittaingautiKavunga suliaigijattinik mânnamunut nigiuinniKatsiatlungalu Kanuk pitsialânnitinnik tugâgutiKatsialuta pannaisimsialutalu suliatsatinnik. PannaigutiKannik tugâgutiKatsianinga, Kanutsiak kamagijaunit-sanginnik, ikajotiKanninginnilu kamatsiagutiKajuk âkKegunnasongugiamik tautsikallasongunnimik Kangatuinnak. Pâginangitigut tapvani takutsaugunnatut tautsiluatsialâningit iliukKajavut piulitsigasuanitinni uKâlausittinik tamannalu tugâgutivut SuliaKapvitinituinaungituk ilon-nâtigullu kavamatta.

Nakummek

Jim Lyall

AngajukKânga UKausiligijet, IlukKusiligijet Niuggutuligijellu

UKautaugumajut

Nakummegumajavut Ikajuttaugutilivut uKautjigiagunnalaummata járiulauttuni uKautjigiagutigilauttangi-
nilu 2019-ami UKâlausittinik katimautiKagatta. Ikajosigigunnalauttasi ilungittotiKannisillu uKâlausittinik
uimanautitsaKattilaukKatigut katsungainniKattitlatalu suliaKatsiagasuannimik asiuttailititsinimmik, saputsin-
immik, sakKititsivallianimmilu Inuttitut uKâlannimik. IlungittotiKatsuavugut suliaKatsuanginnatlutalu
Ikajuttaugutilet isumagitlugit. UKautigigumajavut sulijutsaniKannimik sivulligilauttavutta suliaKatsiamagisima-
janginnilu uKâlausinik asiuttailititsinimmi. UKâlausivulli mânnaluatsiak ulugiannatumejuk, attuniKasimajut
makua uKumaittumesimaningit ilinniaviliasimatlutik aullatitauKattalauttut Kallunât piusinginnik atungâttitau-
gasuatlutillu. NukKaniangilagut ikajutsigasuannimik âkKiumigasuanninginni piusiugunnatullu ikajosiulluni
atuKattanitsaunivut uKâlausittinik ulugiannatummittitailillugillu inuit pigasuanninginni ilinnianinginnilu uKâla-
gunnangiangit Inuttitut.

Ilonnainut suliaKaKatittinut Nunatsiavut kavamangani Federalellu kavamangani, ânanautsaniKavugut
ikajunnisinnik kajusiutjinimmilu suliaKajjattinik. Ikajuttivuttinut ilonnainullu suliaKapvinut ikajuttigisimajavut
uKâlausittinik kamannitinni, ânanautsavugut Kaujimausitsinik pigumannisinnilu suliaKaKatigennimik pitsiat-
unik Kaujisimajatsinillu.

NigiunniKatsiaKugut tallimanik járinik tamatsuminga pannaigutigijattinik ilagiagutigigajattatinnilu âkKitaum-
aligettuit sivullivinittinut tungavigillugit.

Nakummek!

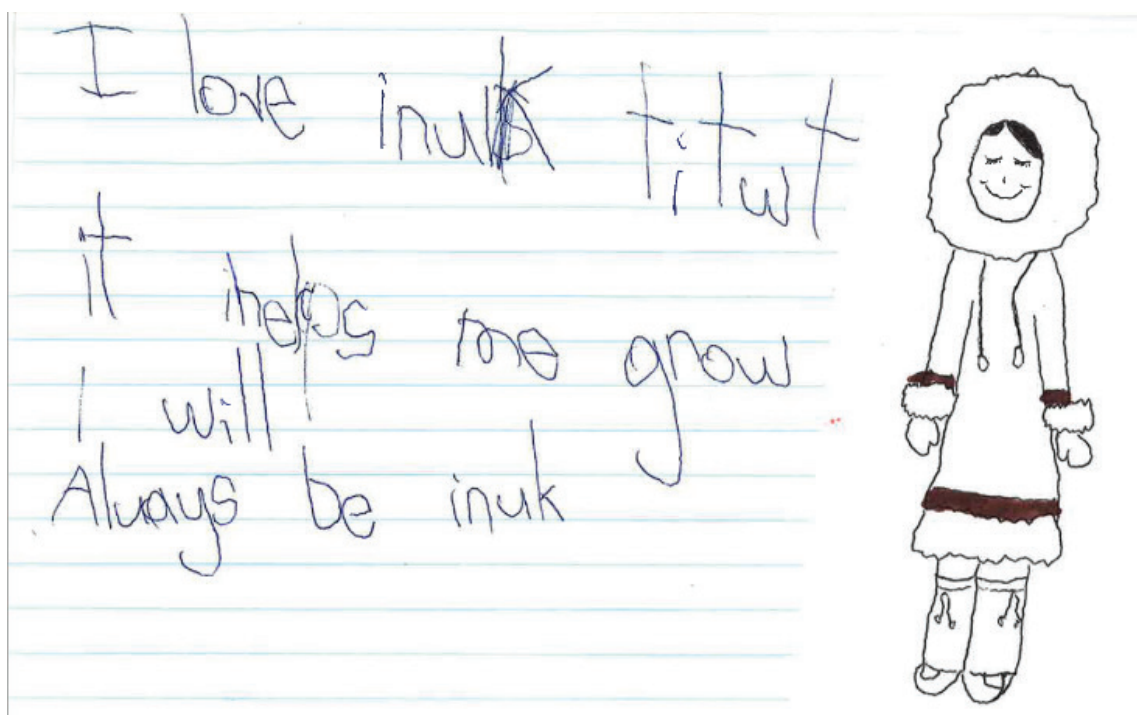

AngajukKaunet Naillitigiasimajangit

Inuttitut ikKanallagittuk Kaujimajaugusigitlugu Inonnivut. AtagutauKattatuk Inunnut ullumi Kângisimajunut atullagittulunu ilungittotigitlugu sivunittinut. Jâriusimajuni Nunatsiavut kavamanga Labradorimilu Inuit katut-jiKattigenningit, sivulliutijausimaninga UKâlausik sivulliutijautsainnatuk Inunnut. SuliaKasimanninginnut, tapvani 2021-imit 2026-imut Inuttitut UKâlalluta, Ilinniatitsiluta, InosiKalluta! Nunatsiavut UKâlausittinut Suliagijaugunnatittauluttuk. Suliangutluni sivuppiatitaumajuk katitsutautlunilu Nunatsiavummi inungita, inunginnulu.

Tâna sulianguniattuk sivuppiatitsiutigijavut takukKogutimik, tugâgutimik illigijattinik, katiutitlugit pingasut pivallagutet allatausimajut 2019-ami UKausiliginnimik katimammata, pivitsaKattisijuk sivulliujigiamik suliat-atsanik kenaujatsanillu UKausiliginnimi nâmmasiattilugit jâriini akuniusigijanginnik suliangugiamut uKautau-simajuillu katitsutautlutik Nunatsiavut kavamanganit ikajuttiliginnulu. Tamanna suliatsak atullagilâttuk pigu-magiallatillugit ikajuttaugutilet suliaKapvitinnilu pivallagutigillugit Inuttitut uKâlagunnanik Nunatsiavummi ungatânillu.

Malillugu tallimanik jârinik pannaigutik, pijagegasualâttavut tugâgutet asiuttailititsinimmik, sakKititsivallia-gutiKannimik, saputsinimmilu Nunatsiavummi Inuttitonnik. SuliaKaKattiKatsialuta nunalinnik, asinginnilu suliaKapvinik Nunatsiavut kavamanganettunik asinginnilu Inuit nunanginnetunik atutsianiKajunik atugun-natattinik, nigutsiagivugut pivalliagasuannimik uKâlausittinik nâmmanâtsiatillugu tugâgutivut. “2026-imi, unutsiumisimajutsat Nunatsiavut ikajuttaugutilingit uKâlagunnasiagiangit pigianningani, KikKangani, pigun-nalagininginnut Inuttitut uKâlagiamut. Itluanisagijatsangit uppigusunniKallutillu uKâlagiamut Inuttitut angig-gami, anegalanninginni, katingautinniginni, pigalautinninginnilu silatimini. Tamakkua tallimat jâret pijagettu-apata 2026-imi, atulâttavut Kaujisagutigisimajavut UKausiligijet katimatsuanitsanginnik pannaigutiKagiamut kingullinginnik tallimanik jârinik suliagijatsatinik sakKiumitigiallalugu uKâlausivut.

SuliaKapvimi Aulataugusingit

Pigianningani SuliaKapvinga UKausiligijet, IlukKusiligijet, Niuggutuligijellu ulluKattitaujuk sakKititauningani Torngâsok IlukKusiligijet (Torngâsok) iniKatluni Labrador Inuit katitjuKatigenganut (LIA) 1978-imi. Torngâsok sakKititaumalauttuk “sakKititsivallianimmik, saputsinimmik, asiuttailitsinimmik, pigualliatitauninganullu ilukKuset, uKâlauset, piusituKaliginningitalu Labradorimi Inungit”. Nunatsiavut kavamanga pigiasijaummat, Torngâsok âkKigiattaualauttuk SuliaKapvimut IlukKusiligijet, Niuggutuligijet, Pinguatuligijinnulu. Ukiatsâmi 2019-ami angittaunikut âkKigiattauninga SuliaKapvimi Aulataugusingagut SuliaKapvimik tautselauttuk atinganik UKausiligijet, IlukKusiligijet Niuggutuligijellu takutsaugasuamut Nunatsiavut kavamanga kajusiutiKanniminik uKâlausittinik. Ullumi tilijaugutingit suliaKapviup allataumajuk Nunatsiavut kavamangata SuliaKapvimi Aulataugusingani (Inuit maligatsangani âkKigiataumatluni 2019-ami).

Allataumaninga SuliaKapvimi Aulataugusingani, suliaigigialingit SuliaKapviup ilautitsivut ukuninga:

- a) ÂkKisuinnimik aulatsinimmilu ilukKusiliginnik uKâlausiliginnilu Inuit, Nunatsiavullu kavamanga, ilautitsilutik, maligatsanik, suliaitait kiggatuttauKattatuillu asiuttailitsinimmi, atunnimi, âkKisuinnimilu Inuttitottunik;
- b) kamatsiagialet nâmmatunik allasângutitsijiKagiamik ilonnainut inunnut pitjutilinnik Nunatsiavut kavamangata suliaitanginnik kiggatuttauKattatunik;
- c) kamagialet aulatsilutillu Illusuap IlukKusiligijet SuliaKapvinganik;
- d) ÂkKisuigialelet aulatsilutillu maligatsanik, suliaitanginnik kiggatuttauKattatunik kamatsialutik Nunatsiavut kavamanga malitsiamangât kamagigialimminik asiuttailitsinimmik, saputsinimmik, aulatsinimmilu itsasuaitanginnik Nunatsiavummi; ammalu
- e) Aulatsigialelet Nunatsiavut kavamangata maligatsanginnik, suliaitanginnik kiggatuttauKattatunillu kamagijauninginni niuggutuliginnik.

SuliaKapvinga UKausiligijet, IlukKusiligijet Niuggutuligijellu

SuliaKapvinga UKausiligijet, IlukKusiligijet Niuggutuligijellu (UIN) suliaKaKattatut niuggutuliginnimi ilukKusiliginnimi Itsasuanitaliginnimilu. SuliaKattiKavugut Nainimi, Hopedalimi, Makkovimmi, KipukKam Happy Valley-Goose Bay-milu. SuliaKapvik suliaKattilik 17-anik, tamaginnik suliaKainnatunik ikajotinillu aulatsijinik ilautitsilutik AngajukKâp tullinganettumik, AngajukKâmillu 82%-itut ikajuttaugutilinnik suliaKattiKatlutik. SuliaKapvik aulataujuk SuliaKapvet Aulataugusingitigut, Labradorimi Inuit Maligatsasuangatigut Labradorimilu Inuit Nunamik Satusainikkut AngiKatigegutingagut, ilonnatik pivitsaKammata uKâlausittinik.

SuliaKapvinga ilukKusiliginnimik kamagigiaKatlugu ilingattisijut uKausiliginnimik tapvani. Tâanna suliaKapvik suliaKattiKajuk Nainimi, Hopedalimi Makkovimmilu katitlugit 11-inik suliaKajunik sakKitit-sivallianimmik asiuttailititsinimmilu uKâlausittinik ilukKusittinillu Nunatsiavummi. SuliaKapvik ilukKusiliginnimik suliatilik kamatsiagamik ilukKuset uKâlausinnilu ataKatigetsiatillugik. Kaujimajugut uKâlausik ilinniatauninga piunitsausok nunamenimmi, piusituKattigut ilinniagusingillu. Unani mânnaujuk suliaKattivut.

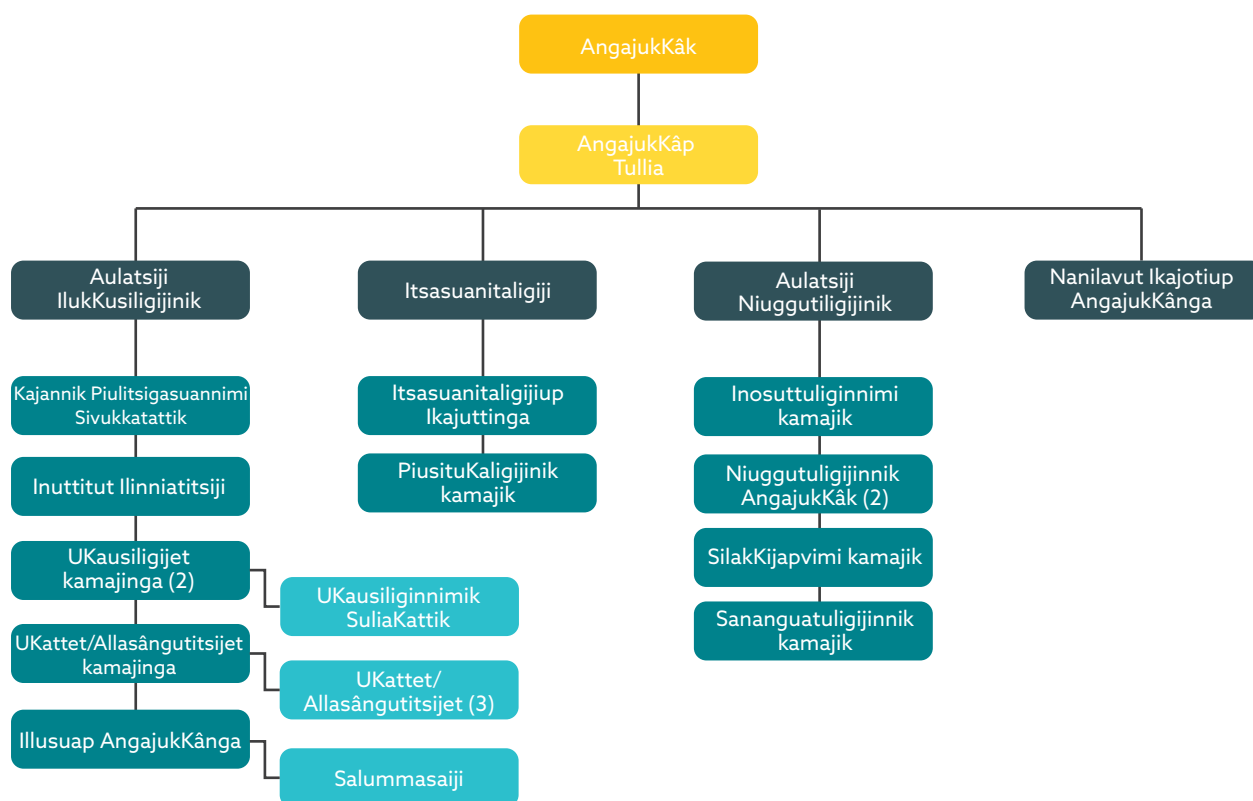

Figure 1: LCT Org Chart

UKausiliginnimi Pivalliagutingit

UKâlausivut sakKitivalliatitaugialik atullagillunilu Nunatsiavummi, 5-nik jârinik UKauset kamagijauningita Pivalliagutitsanik sakKititaumajuk Nunatsiavut Inunginnut.

Tusugijavut UKausiliginnitinni PivalliagutiKagiamik tugâgutiKallagittumik sakKitivallianimmik songutiumil-lugulu Nunatsiavummi Inuttitonnik. SakKititsiluta ikajutsigasuattunik pikKujitsiatunillu atunnimik Inuttitut uKausinginnik angiggani, ilinniavini, nunalinnilu. Ikajuniattavut pitaKattisitsialuta ajunnamagittunik, atullagit-tunik uKausiliginnimi atugatsanik ilonnaini jârilinni puttuniKajunillu.

Nunatsiavut UKausiliginnimi Pivalliagutingit allaKutik suliangusimatluni unuttunut UKausiligijnut jâriu-simalittuni. Atjigengitunut suliaKatsuaKatigesimajunut, pigiasiKatiKatlutik Labrador Inuit katutjiKatigen-ninginnut mânnalu Nunatsiavut kavamagata suliaKatinginnut asiuttailititsigasuannimi katimattisiKattatlutik PivalliagutiKatlutillu, sakKititsigunnaKugut tâtsuminga Nunatsiavut UKausiliginnimi Pivalliagutinginnik. Kimiggukatatluta katiutitlugillu suliangulautsimajut Kinijannikullu nutânik uKausinik sakKititsinikkut tunitjigunnaKugut tâtsuminga songuniKajumik pivalliagutitsanik uKauset asiuttailitigasuannimi sakKitivalliasuannimilu.

Mânaunitsaulauttuk UKausiliginnimi katimannivinivuttinit katingautilauttut Nainimi, Novembara 2019-ami. 60-nik ilauKataulauttuni, ilautitsilauttut inosuttunik, nunalinnik, inutuKannik, uKausiligijnik uKausinik suliaKat-tinillu Nunatsiavummiut uKâlaKatigegunnaulauttut ikKanattunik uKautau-jutsanik pitjutillinnik uKausiliginnimik sakKititsinimmilu UKausiliginnimi Pivalliagutitsamik. katimannigilauttangit âkKigiattaumalauttut 5-nik pitjutauluattunik:

1. InutuKait;
2. Inosuttuit;
3. UKauset, IlukKuset Inosellu;
4. Ilinniatitaunimmik ilinniatuliginnimilu
5. Maligatsait ligatsaliunnellu.

InutuKannik Inosuttunillu pitjutilinnik kamajet sakKititaulauttut piluattuilu apitsotigijaumajut uKâlautau-
lauttut, tamakkua uKâlaKatigennet sakKititsilagilauttut pikKujatsanik. Kimiggutauningit apitsotigijaumajut
pijagettaulauttut kiujaugusiusimajut ununningit ikajutsimagilauttut âkKegiannimi tâtsuminga pivalliautimmik.
Ilangita pingasuit pitjutaulauttunik takujatsaliuttuKasimalauKut uKâlautauniatluni pijagettaumatlutik apitso-
taugutet tunijausimalauttut Kaujitsiagasuumut âkKegiannimi pivalliautimik.

Unuttugalailli pikKujaliangulauttut suliaKapvitinnut kamagijausongujut, pikKujaliaKalaumitlunilu ilinniutulig-
innimik. Ilinniatuliginnik suligijauKattangituk

SuliaKapvimi UKausiliginnimi, IlukKusiliginnimi, Niuggutuliginnimilu, taimaimmat uKâlaKatiKagunna-
lauttut ilinniatuligijinik, nukKaniaganilu. SuliaKapvinga Ilinniatuliginnimi ilinniavinillu aulatsijet ikajugumat-
siajut pigunnausimmitullu pigasuaniattut. UKautausimanningagut pivalliautit sakKisimangituk taitsumani
katimannimit kisiani, sakKititaugunnasimajuk suliangusimajunit taimanganit ulluminut ukuatigut:

- Asiuttaillugit UKâlausivut
Pivalliautikkut
Tigusigiallatauningagut June
2015-ami.
- UKausiligijet KaujisautiKalauttut
uKauset piusinginnik isumagijau-
simajunnilu Nain-imi Nunatsiavut
2009-ami.
- Sivuppialautta - Inuttit UKausinik
katimautiKannik 2008-ami
- Kanuilingatsiamangât UKauset
Labradorimi UKausellu sakKiu-
mititsigiamut PivalliautiKannik
2005-imi
- PikKujaliangusimajut katimanin-
ginni UKausiliginnimi Nain-imi
Mertz 29-amit, 31-amut, 2001-imi

Kaujisauttet katitsutaumajut:

- Kaujisannik Maorit UKausingita
Pivalliautinginnik
- Atutsiatunik Pigumaningit, Iqaluit
Nunavummi
- Mohawk (Allait) UKausiliginnimi
sakKiumitsigasuanimi
atujauKattatuit

Mânnali takutigunnatasi pivalliautittinik
tugâgutigigumajattinillu tallimanik jârini
pigiasiutigillugit pigiasiutigijausimajut.

Atelihai

**Do you want to
learn Inuktitut?**

Join the Master Apprentice Inuktitut Program

"The program being offered to our beneficiaries has great intangible value. You're offering our Inuit the ability to connect to their Culture and strengthen one's own identity. The overall goal of the program I'm taking away is that we need to speak Inuktitut more everywhere. To take the traditional knowledge gained from this program and share it in our communities- to make it a part of our daily living. I cannot thank the Nunatsiavut Government enough for the opportunity to participate in this program. Especially the department of Language, Culture and Tourism and my Master for the past 6 months. The commitment for the betterment of our people really shows through this program and you all should feel proud of the work you've done to strengthen our language. I have to share with you that this is the most fulfilling experience I have ever had, culturally and spiritually."

- Gillian Edmunds, Postville.

- ✓ Program offered September to March, annually.
- ✓ One on One teaching.
- ✓ Program encourages learner to advance their own Inuktitut speaking skills.
- ✓ Offered in 5 of the Inuit communities in Nunatsiavut (Nain, Hopedale, Makkovik, Postville & Rigolet).

NUNATSIAVUT
ukausigijet, makkusigijet, meqatungijet
Language, Culture and Tourism

**For more information or to sign up
for the program please contact:**
Shirley Jararuse, Language Program Coordinator,
Tel: (709) 922-2052 and
Email: shirley.jararuse@nunatsiavut.com

Pigiasiutigijausimajut

Pigiasiutigijausimajut Labradorimi Inuit Maligatsasuangani tasiullagittuk suliaigijanginnik IlukKusiliginnimi SuliaKapvingani uKausiliginnimi. Maligaluatluta pivalliaugutaugunnatut pigunnausittitut, una Pigiasiutigijausimajuk atullagittuk ilingatsianikkut uKausiliginnimi:

Ilanga 1.1 Labrador Inuit Maligatsasuanga

- 1.1.1 Tamakkua allatausimajaliat, ilautillugu tukisititsiutet nalunaigutellu, ilonnatik âkKigiattausimajut tapvani allaKutimmi, tukisititsiutingit nalunaigutimmejullonet, Labrador Inuit Maligatsasuagivauk.

Labrador Inuit Maligatsasuanga Nalunaitsiavuk Kanuttogutinginnik Inuit

- 1.1.2 Inuit Labradorimiut Kanuttogutigijangit Labradorimi Inuit Maligatsasuangani pitsatuniKattitsin-iaKuk ilonnainik Labradorimi Inuit kamagigialinginnik, inogusinnik, piusituKannik kenaujaliug-asuallutillu katutjiKatigennigalannik sakKititaumajunik pitsatuniKattitaujunillonet Labrador Inuit Maligatsasuangani.

Pigiasititsisimajuit Malittaugialinnik tâtsumona Labrador Inuit Maligatsasuangagut.

- 1.1.3 Labrador Inuit Maligatsasuanga Labradorimilu Inuit kamajingit, inogusinnik, piusituKannik kenau-jaliugasuallutillu katutjiKatigennigalait sakKititaumajuit pitsatuniKattitaullutillu Labrador Inuit Maligatsasuanginni pigiasittitaumavut isumagillugit makua maligiallugit tugâgutingit:

- a) mânnamut sakKijâningit Inuit Labradorimiut atjugatik Inollutik killigiutiKatsialutik ilagenni-minik, tâtsumingatsainak uKausiKallutik, atjigettumik inogusiKallutik, piusiKallutik, uppigusi-tiKallutik, pimmagittumik ilinganiKaninga uvagullu kamaKatigelluta taimangasuanit nunanik atuttauKattajunik, atjigettumik piusiKaKattasimallutik, namminiKallutillu inogusiniK, piusitu-Kannik kenaujaliugasuallutillu katutjiKatigennigalakkut;
- b) atummagigiaKanninga saputsisiutitsait piusitivalligasuallugillu Labradorimi Inuit nunalitu-Kaullutik pivitsagigialingit, ilautillugu pivitsait atullagigiamik uKausituKammik, piusituKamik, nunanik piKutigijanginnilu, pivitsaKallagigiangillu namminik kavamaKagiamut;
- c) ilitatsisiallutik taimangasuanit uKausituKanganik Inuit Labradorimiut pivitsaKagiaKannin-gillu atunit Labradorimi Inuit atugiamik Inuttitut uKausimik pigumausimmitut nunailellu inogusinginni atugunnaugillu sunait tautsiutillugit namminillu kenaujaliugutilinni, kinatuin-nailu Labradorimi Inuk ilinniatitsisongugiaKavuk inuttutut sugusiniK Inuit PiusituKannilu Inogusinginnilu sivulitsiasuallugillu tatiKanninginik Labrador Inuit piusituKanginnik inogusigijanginnilu;
- d) pikKujaugusittut tâkkua maligatsangit pikKujatsangillu Labradorimi Inuit kiggatuttingita, kenaujaliugasuallutik katutjiKatigennigat âkKisuttaugiaKavut tukisinatsiatillugit ilonnainut Labradorimiunut allasimallutillu Kallunâtut Inuttitullu.

SuliaKapvet aulataugusingit, Pigiannisitutingit Maligatsasuamettut, Maligatsasuak, Nunamik Satusainnikut AngiKatigegutingalu pitaKattisijut maligatsanginnik SuliaKattet suliaKaninginni unuttunik pivitsaKatsiala-gittut pitjutigillugu uKauset tugâgutigitsialugit suliaKannitinni. Ilonnatik allaKutet tungaviullagittut sakKititsi-gasuannitinni pivalliagutittinik tukisititsiutigasualittavut takilligiallugu.

UKausiliginnimi Pivalliagutingit

Mânnali kamaluagasuattugut pingasunik atullagittunik ikajotunik pivalliagutingita sakKititsiutigijanginni: tunit-jiuset, nutângutitsinik, pikatausellu. TukisititsiniakKugut atullagittunik tugâgutunik, Kanullu piniammangâta ikajotellu pigumajavut ilonnaini. ÂkKisuttauningit tamakkua uKautausimajut sivullimi katitsutaumajut katimanniusimajunit, Kaujititsiutinit, Kaujisannikut katimatsuatainnalauttunillu. TakukKogutigijavut tugâgutivullu sakKititaumajut suliangusimalautsimajunit Ikajuttaugutilinnit. Piuligumalauttavut atullagiuginnamata ullumiluatsiak.

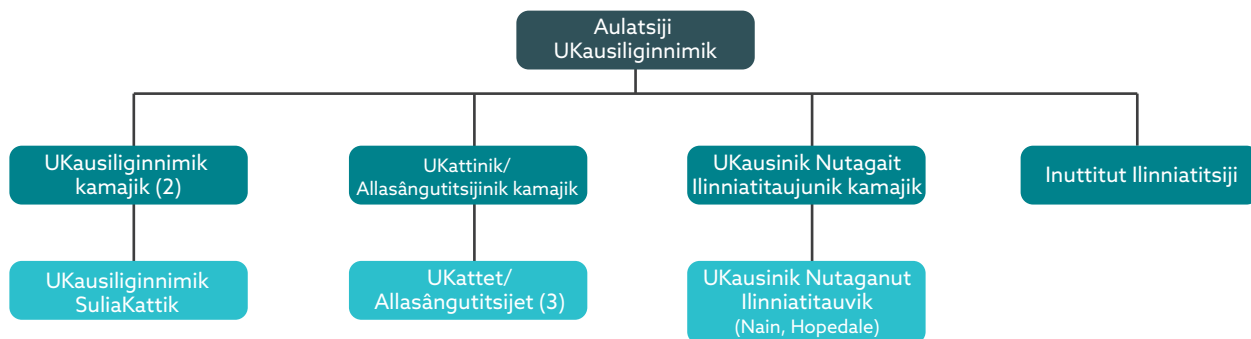

SuliaKannitinni pimmagittumik kavamattigut uKausimik, pigasuaniammijugut asittinik suliaKattiKalluta suliaKatinginnik Inuit Tapiriit kanatami (ITK) suliaKalluta kamagijatsatinnik Inuttitut UKausinginnik Inuit Nunanginni.

1. Inuit kavamangata ikajuttigennigut: tamaginnut atuttaugunnaluni sivumuaninginni ikajuttigennikut sivulliuti jagumajunik akungani Inuit Federalet kavamanganullu. katimautiKattatut pingasuattitlutik jârimi, itsuvautaKattitautillugu AngajukKâsuak Natan Obed, Inuit Tapiriit kanatami, Nittunattuk Carolyn Bennett, AngajukKânga kavamaligijet NunaKakKâsimajuni. ItsivautaKattitaummijut NunaKakKâsimajuit UKausinginnik katimajinut.
2. Atausiq Inuktut Titirasiq (AIT): ÂkKigiattaumajuk titigausik piunitsautitsigunnatuk atuKatigegunnanimmik Inuktut atugatsanik pivitsaKattisigunnalunilu âkKisiKattagiamik atugatsagiallanik, atuvallianimmik Inuktutunik ilonnâgut Inuit nunanginni.

SakKititsigasuanimi pivalliajutimik Kimigguninginnilu SuliaKapvinganik UIN-kuni aulataugusinganik ippigusotiKalauttut uKausiliginnik nammunik suliaKapviKajutsak aulatsijituaKalluni. IkKananninga uKausiliginnimi Inunni malitsiajutsak suliaKapvitinni aulataugusingani. Pitjutigillugu ikKananninga sivul-liutijauningalu uKausiliginnik ununningillu suliaKattigit Aulatsijinga IlukKusiligijiup tugâgutiKannisaulittuk uKausiliginnimik. UKausiliginnimi ilukKusiliginnimilu atautijullagiugaluak ikKanallagikKuk tamammik kamagijautsiagutik.

Takutsaugunnatuk unani Kanuilingagajammangât SuliaKapvinga UKausiligijet âkKitaugunnaninga. Jâriulâtsumi, suliaKapvinga UIN âkKegiaginnagasuattut tamatsuminga immigotigasuanimi. SuliaKapvinga UIN-kunut uKâlautausimajuk SuliaKapvinganut Inositsiagittotsijet Inuillu Pivalliajutitsanginnik isumagit-lugu sangutitauppanik maggok UKausinik Nutagait Ilinniatitaujunik (Nainimi, Hopedalimilu) aulattaungâl-lutik suliaKattitut UIN-ikunut. Tamammik suliaKapvek angitujok âkKigiattauppanik UKausinik Nutagait Ilinniatitaujunik uKausiliginningillu, tukiKaluattuk aulattaungâppat suliaKapvitinnut. Tamammik UIN-ikut DHSD-kulu suliaKaKatigeniattok jâriuniattumi tamatsuminga pigasuannimik.

SuliaKapvik kamaKattatillugu UKausiliginnimik, ilagiallamaginga kamagijauKattatuk SuliaKapvingata Ilinniatuligijinni, kenaujattigullu Pivalliajutitsinimmi, tamanna âkKitausimajutsaulattuk uKausiligijinut Niifulâmi, Labradorimilu Labradorimi Ilinniatuligijinullu. Kamagijautsiatitaugasuamut atattitautsialunilu, katimattisannik âkKisijuKalâkKuk uKalimautisongulutik katimaKatigeKattalutillu Kaujimautigetsiagasuamut, suliaKagasuallutalu songutivalliasuamut uKausiliginnik ilinniaivimi, kavamaulutik.

Tugâgutik

Unuttuili pivalliajutet unuttunik tugâgutiKajut kajusiutjilaukKugut tugâgutiKagiamik pingasunik ikajotiK-agajattumik. Tamakkua ikajotitsait âkKitaumajut 3-nik tugâgutiKattilugit, Kanutsiak kamagijaulâmmangâta, ikajottiKallutik, pijagettaunitsaKallutillu jârinik. Tugâgutivut imailingajuk:

2026-iulippat, ununnisaKalâkKuk Nunatsiavummi ikajuttaugutilinnik uKâlaKatiKatsiagunnatunik pigiasininginni, Kaujimaummininginni, uKâlagunnalaginninginnilu Inuttitut. ItluannisaKalâttut Kulangittolillutillu uKâlasongugiamik Inuttitut angiggamini, anegalannimi, katingaKatauninginni, sugalaKatauninginnilu.

Pivalliagetet Pannaigutingit

Kimiggunimmi Kaujisautinik, katimautausimajunik Kaujitsiutinginnik nâlannitinnilu uKâlanninginni katimagata 2019-ami sakKititsilaukKugut pingasunik pivalliagetitsatinnik tugâgutîKalâttunik sivumuagutitsatinnik. Pingasut pivalliagetet: tunitjuset, sakKiumititsiutet pikatausellu. Unani tukitâgutingit atulâttavut tugâgutittinik malitsiagetigillugit nâmmannâtsiatillugillu ilonnatik.

Figure 2: Pivalliagetet

3-ni pivalliagetini nalunaitsisimavugut atullagigajattunik ikajotigillugit tugâgutivut pivalliagetittini. Ilangit kamagijaugajattut suliaKapvitinni, suliaKaKatiKajutsaujugut asinginnik suliaKapvinik sollu SuliaKapvinganik Ilinniatuligijinik kenaujattigullu Pivalliagetitsinimmi, Niufulâmi Ilisalgijinik, SuliaKapvimillu Inositsiagittotitsinimmut Inuillu Pivalliagetitsanginnut, unuttugiallanillu.

katimannitinni 2019-ami uKautijaukatalaukKugut Kanuk tunitjusunik uKausittinik. UKalauttut, iniKat-siagumajut itlukKijatsiagasuamut uKâlagiutsaninginni, aulâsimannimi ilinniatitaunik anginitsautitaulauttuk. Kaujimajauallagittuk inuit piusiKannimik ilinniamata aulâsimavini pillagiKattasimajut. Suliagigasuanittavut ikajugasualluta Kinijannitinni ilinniatitsilutalu Inuttitut ilinniatitsijitsanik.

Tukisimannik Kângiutisimajunik sumat asiujisimannitinnik uKâlausittinik ikKananingillu tukisimannik sumat uKumaitsaninginnik uKâlasongugiamik uKâlausimik kingulliginiattavutinullu uKâlagunnatillugit uKâlau-aulauttut katimannitinni. Ikajotitsanik sakKititsinittini, atugatsait maligatsailu uKausiliginnimi ippiniajuKa-laukKuk âkKiuminitsanginnik sulî atummagittuk. Suliagijattini utittisigasuanitinni uKâlausimik maligatsa-tigut, pivallianittigut, ikajotittigut Kaujitsisiannikullu nunalinnik, ikajugasuaginnaniakKugut uKâlagunnatunik

pikKujigasuaginnaluta. PikKujigasuaginnaniakKugut uKâlannisaukKulugit nunamini tamakkua uKâlagunnatut utittisiumigunnamata uKâlausimik, tâvatuak tukisimajutsaumijugut âkKiumijutsaumijulli.

Kingullipâvut pivalliagutik pikatausiujuk, suliajijattigut pivalliagutittigut unutsiumititsigumavugut unun- ingit ikajuttaugutilet ilaugunnatillugit ikajotittigut ikajunnikut pikKujinnikullu ikajuttaugutilet uKâlagunnatut atukKulugit inosingita ulluk tamât. SuliaKaniakKugut kavamattigut sakKititsiluta suliaKattet uKâlagiamik ikajotini ikajugasualluta asiuttailititsinikkut sakKiumitillugullu uKâlausivut. Pingasuit pivalliagutet tungavi- ujut pivalliagutitta atattigutigillugit sivumuannitinni suliajijattigut. Makua unani takutsaujut suliajigumajavut pingasuni pivalliagutini sivulliutijaugatsait 2019-ami katimagatta.

Pikatauset

- Unutsiumitillugit ununngit ikajuttaugutilet ilauKatauningit suliatani kiggatuttaugutinilla.
- Unutsiumititsinik uKâlagiamut suliaKapvimi, angiggami, taimaittugalannik
- Unutsiumititsinik nunalet pikatausinginnik pigunnatitsialugit namminik.

Tunitjiuset

- SakKititsivallianik nunalinni ikajugiamik namminik ilinniagumajunik angiggami.
- UKâlagunnatillugit aullâsimannikut, ilinniavini, Kagitaujattigut, atugatsatigut, tutsiagalausittigut, nâlautittigut, uKâlasinik ilinniatitsitillugit, taimaittugalannik. Ilinniatitsilutik
- Kinijallutillu Inuttitut ilinniatitsijinik Nunatsiavummi.

SakKiumititsinik

- ÂkKisuinnimik atuliaKititsinimilu UKausiliginnimik maligatsanik Nunatsiavut kavamangani.
- ÂkKisuinnimik suliajitsainnallugulu UKausinik Pivalliagutinganik.
- UKâlaKatikallutik nunaKatigennik Kaujisattillugillu UKausinik asiuttaulititsinimik.

Figure 3: kamagijaunitsait

Pivalliagutet pannaigutingit

Unanittauk pannaigutingit pingasuit pivalliagutet tugâgutittigut, pigumausittigut, pannaigutittigut jâringillu pijagegumagajattavut. ÂkKitaumajut tukisinatsiatillugit ikajuttiKagiaKalâttugut asinginnik suliaKapvinik. Pigunnangittavut inutolluta ikKanallagikKuk ikajuttaugutilivut uKâlagunnatuit pivitsaKatsiatitsilâttut saputsininginni, sakKititsivallianinginni, piulitsininginnilu uKâlausittinik. Namminik pigunnangittavut. UKautiKagumajugut ilonnainut katimaKatauKattalauttunut kamannisilu uKâlausittinik asiuttailititsinitsilu.

Tunitjiuset	Tugâgutik	Kanuk	Ikajotet	Pijagellugit Jârimi
	Unutsitillugit unun- ningit Inuttitut ilinnia- titsijet nunattini	↑ Inuttitut Ilinniatitsijet	Ikajullugit SuliaKapvingit Ilinniatuligijet sakKititsininginni Inuttitut ilinniatitsijet ikajotitsanginnik.	Jârimi 5
			Ilisattillugit Inuttitut ilinniatitsijet ilinnia- titsigiamik nunalinnik inummaginnilu.	Jârimi 5
	Unutsitillugit nunalet pikatan- ningit namminik ilinnianinginni	↑ Nunalet pikataningit	SakKititsiluta namminik ilinniagutit- sanik Kaujisallutalu nunalet pikatannin- ginnik atulluta atjigengitunik ilisautinik.	Jârimi 2
			SakKititsiluta atuliaKititsilutalu nunat- tigut uKausituKannik atugiamik pannaigutunik ilonnainut jârilinnut atugatsanginnik.	Jârimi 2
			SakKititsivallialuta ilaget inoKatiget ilin- niagutinginnik Inuttitullu ikajuttisannik katingatillugit.	Jârimi 3
	Unutsitigialugit ununningit Inuttitut uKâlagunnatut uKâla- giutsanikkut nutagait sugusellu	↑ UKâlagiutsajut	UIN suliaKattinginnik kamaliaKititsi- luta 2-nik Nutagait UKausituKannik Ilinniatitaujunik Nainimi Hopedalimilu Kimiggulutalu pigunnagajammangâta unutsitigiallugit asinginnut nunalinnut.	Jârimi 1
			Pitâttsisilluta Inuttitottunik atugatsang- innik ilaget ottugautitsanginnik Inuttitut angiggami nutaganut sugusinullu ilingajunik.	Jârimi 1
			Pigunnatitsilluta Inuttitut ilinnian- immik ilisautitsatâttsisillutalu suguset angajukKânginnut.	Jârimi 1

Nutângutigiallanik	Tugâgutik	Kanuk	Ikajotet	Pijagellugit Jârimi
	IkajunniKattisilluta ilinniatunik Inuttitut.	+ Ilinnianing-inni Iningit	kamatsialutik ilonnatik ikajotet ulug-iannatinnagit, pikKujauniKatsialutillu ininginni.	Jârimi 1
			SakKititsilutik atugatsanik ikajo-tinillu uKagiutsajunut pitsianikku pikKujauniKatsiatunillu.	Jârimi 3
			SakKititsilutik Inuttitut uKâlaKatigen-nimik angiggami nunalinnilu pitsian-ikkut nunalinni Kagitaujattigullu atujaugunnatunik	Jârimi 2
	Itluagijaunnamik uppigusunniKan-nimillu ikajullugit atjigengituni uKâlagunnatuit;	↑ Uppi-gusunnik	PivitsaKattisigiallalutik uKâlagunnag-iangit Inuit	Jârimi 1
	Unutsitillugit uKâlainnagiangit ikajotet	↑ Ikajotet	Ilagiallugit UKâlagunnatuit ilinniatitsinin-ginni ilautitsilutik iluingajunik ilagennik, akuniunitsanillu ilinniatitsilutik, ilagial-lugillu ununngit uKâlagunnatuit, uKagiutsajuillu.	Jârimi 1
			SakKititsilutik uKâlainnagiangit ilisap-vinik ilonnaini nunalinni (pigunnagutta) inuit ilinniagiattuvitsanginnik Inuttitut InutuKannit	Jârimi 4
			InutuKait ikajutsitillugit katiutinningit uKâlagunnatuit uKâlagiutsajunnilu pivit-saKattisigiamut uKausituKannik iluk-Kusinnilu pigalasongugiamut.	Jârimi 3

Pikatauset	Tugâgutik	Kanuk	Ikajotet	Pijagellugit Jârimi
	Unutsiumitillugit ikajuttaugutilet ilauKataunningit ikajotini ilinniatitau-ninginnilu.	↑ Pikatauset	Unutsiumitillugit ununningit atjigen-gituillu uKâlagiutsaningit atugatsangit Kaujisannimi ikajuttaugutilinnit.	Jârimi 2
			Pijagellutik Kaujisanninginni ikajotet Kanuimmangâta piusiumitillugillu.	Jârimi 1
	Unutsiumitillugit uKâlaningit uKausituKattinik suliaKannimi, angig-gami, taimâgalak.	↑ Inuttitut uKâlannimik atunningit	Ikajullutik Nk sakKititsigianga suliaKattet Inuttitut ilinniagatsang-innik Inuligijet kenaujaligijellu suliaKattinginnik;	Jârimi 4
			SakKititsilutik atugatsanik angiggami Kagitaujattigullu.	Jârimi 2
			SakKititsilutik UKausituKannik uKâlasanut nunalinni atuninginnut uKâlannikut.	Jârimi 2
	Unutsiumitillugit uKâlaKatigenningit Ikajuttaugutilet atjigengitunik atullutik Inuttitottunik.	↑ UKâlaKatigen-nikut	Kimiggulutik atjigengitunik tusâgat-saugajattunik Inuttitojunik angig-gami (atuaganik, tusannitunik, taimaittugalannik).	Jârimi 2
			IlauKasiutjilutik InutuKannik katiu-tiKattalugit katitsuigasuumut pigu-mausinginnik KaujitiKattalugillu suliaKapvita Kaujigatsanginnik.	Jârimi 1